

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

**NACIONALINĖ MOKĖJIMO AGENTŪRA PRIE
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS**

2003 m. balandžio 11 d. Nr. 1070-2-65

VILNIUS

2003

TURINYS

Psl.

1. SANTRAUKA.....	3
1.1. ĮVADAS	3
1.2. AUDITO TIKSLAI	3
1.3. NUSTATYTŲ PASTEBĖJIMŲ POBŪDIS.....	4
1.4. SVARBŲ PASTEBĖJIMAI.....	4
1.4.1. Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programos vykdymo 2002 m. finansinės atskaitomybės auditas	4
1.4.2. Specialiosios kaimo rėmimo programos vykdymo 2002 m. finansinės atskaitos auditas.....	5
1.5. VIDUTINĖS SVARBOS PASTEBĖJIMAI.....	5
1.5.1. Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programos vykdymo 2002 m. finansinės atskaitomybės auditas	5
1.5.2. Specialiosios kaimo rėmimo programos vykdymo 2002 m. finansinės atskaitos auditas.....	6
1.6. KLaidų vertinimas	6
2. NACIONALINĖ MOKĖJIMO AGENTŪRA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS.....	8
2.1. BENDROJI INFORMACIJA.....	8
2.2. VIDAUS AUDITO TARNYBA	9
3. AUDITO METODAI.....	11
3.1. BENDRAS REIKŠMINGUMO IR PATIKIMUMO LYGIS.....	11
3.2. AUDITO APIMTIS	12
3.2.1. Agentūros Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programos vykdymo 2002 m. finansinės atskaitomybės vertinimas.....	12
3.2.2. Agentūros Specialiosios kaimo rėmimo programos vykdymo 2002 m. finansinės atskaitos vertinimas.....	14
4. TESTAVIMO REZULTATAI	17
4.1. PARAMOS ŽEMĖS ŪKIUI IR MAISTO PRAMONEI PROGRAMOS 2002 M. FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS AUDITAS.....	17
4.1.1. Sąmatų sudarymas ir vykdymas	17
4.1.2. Transporto išlaikymas	18
4.1.3. Ilgalaikio turto apskaita.....	19
4.2. SPECIALIOSIOS KAIMO RĖMIMO PROGRAMOS 2002 M. FINANSINĖS ATASKAITOS AUDITAS	20
4.2.1. Specialiosios kaimo rėmimo programos pavedimų lėšų valdymas.....	20
4.2.2. Mokėjimų prašymų vertinimas	21
4.2.3. Mokėjimų apskaita	23
4.3. BENDROSIOS IŠVADOS.....	24

1 priedas

2 priedas

3 priedas

1. SANTRAUKA

1.1. Įvadas

Vykdydami Valstybės kontrolės 2003-02-03 pavedimą Nr.1070-2, Nacionalinėje mokėjimo agentūroje prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) atlikome Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei bei Specialiosios kaimo rėmimo programos vykdymo 2002 m. finansinės atskaitomybės ir sandorių auditą, apimantį teisės aktų laikymosi priežiūrą.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl metinės biudžeto įvykdymo apyskaitos, biudžeto projekto bei ataskaitos apie valstybei nuosavybės teise priklausančių turto, dalis.

Ši ataskaita pateikia tik audito metu nustatytus pastebėjimus, o auditoriaus nuomonė apie 2002 m. finansinės atskaitomybės teisingumą, išsamumą ir tikslumą bus pateikta atskirai Valstybinio audito išvadoje.

1.2. Audito tikslai

Bendras audito tikslas – nustatyti, ar Agentūros 2002 m. finansinės ataskaitos parodo tikrą ir teisingą finansinę būklę, ir ar jos sudarytos remiantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais.

Atlikdami Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programos vykdymo 2002 m. auditą, įvertinome:

- ar Agentūros 2002 m. finansinė atskaitomybė teisingai, išsamiai ir tiksliai atspindi minėtu laikotarpiu Agentūros išlaikymui panaudotus valstybės biudžeto asignavimus;
- ar valstybės biudžeto lėšos naudojamos pagal patvirtintą išlaidų sąmatą neviršijant patvirtintų asignavimų sumų;
- ar finansinės atskaitomybės duomenys patvirtinti apskaitos duomenimis;
- ar Agentūros sandoriai sudaryti laikantis teisės aktų reikalavimų.

Atlikdami Specialiosios kaimo rėmimo programos vykdymo 2002 m. auditą, įvertinome:

- ar Agentūros 2002 m. finansinė ataskaita teisingai, išsamiai ir tiksliai atspindi minėtu laikotarpiu Žemės ūkio ministerijos skirtas ir Agentūros panaudotas pavedimų lėšas;
- ar laikomasi tiesioginių išmokų ir investicinių programų administravimo, apskaitos ir mokėjimo procedūrų, kaip tai numatyta Specialiosios kaimo rėmimo programos administravimo procedūrose bei kituose teisės aktuose.

1.3. Nustatytų pastebėjimų pobūdis

Audito metu nustatėme ir dokumentavome įvairius pastebėjimus, kuriuos suskirstėme pagal svarbumo lygį:

Svarbūs pastebėjimai – dalykai, kurie turi įtakos finansinei atskaitomybei ir į kuriuos Agentūros vadovas turi nedelsdamas atkreipti dėmesį.

Vidutinės svarbos pastebėjimai – dalykai, susiję su Agentūros vidaus kontrolės sistema ir į kuriuos nedelsiant turėtų būti atkreiptas Agentūros atitinkamo lygio vadovų dėmesys.

Nedidelės svarbos pastebėjimai – dalykai, kuriuos reikia spręsti, siekiant užtikrinti efektyvų valstybės biudžeto ir Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų (pavedimų lėšų) panaudojimą.

1.4. Svarbūs pastebėjimai

Toliau pateikiami šie apibendrinti, audito metu nustatyti svarbūs pastebėjimai.

1.4.1. Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programos vykdymo 2002 m. finansinės atskaitomybės auditas

- Pažeisdama Vyriausybės 1998-11-17 nutarimo Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose“ 1.2. p. nustatytą tvarką, t.y. negavusi steigėjo – Žemės ūkio ministerijos – leidimo, Agentūra įsigijo 3 lengvuosius automobilius už 151800,00 Lt. Pažymėtina, kad 2001 metais Agentūra įsigijo 2 automobilius, taip pat pažeisdama minėto Vyriausybės nutarimo reikalavimus dėl įsigyjamų automobilių vertės (Valstybės kontrolės 2002-04-18 ataskaita Nr. 310-1).

- Pažeidžiant Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 17 p., kuriame nurodyta, kad naudoti valstybės biudžeto lėšas be patvirtintos valstybės išlaidų sąmatos draudžiama, Agentūros 2002 m. kasinės išlaidos pagal išlaidų ekonominės klasifikacijos kodą 1.1.3. „Kitos išlaidos darbams, prekėms ir paslaugoms“ yra 47,9 tūkst. Lt didesnės už patikslintoje biudžeto išlaidų sąmatoje patvirtintus asignavimus, t.y. Agentūra 47,9 tūkst. Lt panaudojo be patvirtintos sąmatos. Tokiu būdu Agentūra, turėdama Biudžeto sandaros įstatyme nustatytą teisę keisti patvirtintų asignavimų pagal ekonominę klasifikaciją paskirtį, pažeidė Biudžeto sandaros įstatymo 6 str. 1 p. ir minėtos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 87 p. ir 91 p. reikalavimus, t.y. neinformavo Finansų ministerijos apie patvirtintų asignavimų pagal ekonominę klasifikaciją paskirties pasikeitimą ir atitinkamą sąmatos tikslinimą.

1.4.2. Specialiosios kaimo rėmimo programos vykdymo 2002 m. finansinės atskaitos auditas

- Agentūros Vidaus audito tarnyba nustatė dvigubo ir neteisėto 44640,00 Lt sumos tiesioginių išmokų mokėjimo atvejus. Tačiau ši suma 2002 m. pavedimų lėšų debitorių ir kreditorių apskaitos registruose neužfiksuota. Todėl Žemės ūkio ministerijai pateiktoje pavedimų lėšų 2002 m. Specialiajai kaimo rėmimo programai vykdyti finansinėje ataskaitoje – Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2002 m. gruodžio 31 d. apyskaitoje (toliau - forma Nr. 2) nurodytos 44640,0 Lt faktinės išlaidos, kurios per 2002 m. finansinius metus nebuvo padarytos. Formoje Nr. 2 pateiktos didesnės nei padarytos faktinės išlaidos turi įtakos Žemės ūkio ministerijos 2002 m. Specialiosios kaimo rėmimo programos suvestinės finansinės atskaitomybės tikslumui. Tuo pačiu Agentūros išlaidų sąmatų vykdymo 2003 m. sausio 1 d. balanse nenurodytas 44640,0 Lt kreditorinis įsiskolinimas Žemės ūkio ministerijai ir, atitinkamai, debitorinis permokėtų sumų įsiskolinimas.

- Nesilaikant Finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 3 p., kuriame nurodyta, kad biudžetinės įstaigos biudžeto ir kitų lėšų išlaidų sąmatų vykdymo apskaitą tvarko sudarydamos bendrą balansą, Agentūros išlaidų sąmatų vykdymo 2003 m. sausio 1 d. balansas neatspindi tikros finansinės būklės 2003-01-01, nes jame nenurodytas pavedimų lėšų sąskaitos 1042,55 tūkst. Lt sumos likutis ir 44,64 tūkst. Lt permokėtų sumų debitorinis įsiskolinimas ir, atitinkamai, 1042,55 tūkst. Lt kreditorinis įsiskolinimas nacionalinės paramos gavėjams ir 44,64 tūkst. Lt – Žemės ūkio ministerijai.

- Agentūra tvarkė pavedimų lėšų apskaitą nesilaikydama Finansų ministerijos 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 260 p. reikalavimų, t.y. minėtų lėšų apskaitai nebuvo naudojama 214 pavedimų lėšų išlaidų sąskaita. Buvo apskaitomos tik atliktų mokėjimų sumos. Taip pat nebuvo vedama minėtų pavedimų lėšų debitorinio ir kreditorinio įsiskolinimo apskaita.

1.5. Vidutinės svarbos pastebėjimai

Toliau pateikiami šie apibendrinti, audito metu nustatyti, vidutinės svarbos pastebėjimai.

1.5.1. Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programos vykdymo 2002 m. finansinės atskaitomybės auditas

- Pažeisdamas Vyriausybės 1998-11-17 nutarimo Nr. 1341 (5.1. p. iki 2002-06-20 ir 6.1. p. pagal Vyriausybės 2002-06-20 nutarimą Nr. 878) reikalavimus, Agentūros direktorius neužtikrina, kad tarnybiniai lengvieji automobiliai būtų naudojami tik tarnybiniais įstaigos uždaviniais bei funkcijoms vykdyti. Agentūros direktoriaus 2002-09-17 ir 2002-04-16 įsakymai Nr. 70 ir Nr. 35 neužtikrina efektyvios vidaus kontrolės naudojant tarnybinį transportą.

- Agentūroje neužtikrinta tinkama kompiuterinės technikos apskaita. Kompiuterinės

technikos išdavimas iš sandėlio Informacinių technologijų skyriaus darbuotojams nebuvo dokumentuotas, technika neapskaitoma pagal laikymo vietas. Ankstesnio audito metu taip pat buvo nustatyti pažeidimai tvarkant kompiuterinės technikos apskaitą (Valstybės kontrolės 2002-04-18 ataskaita Nr. 310-1).

1.5.2. Specialiosios kaimo rėmimo programos vykdymo 2002 m. finansinės ataskaitos auditas

- Žemės ūkio ministerija – Specialiosios kaimo rėmimo programos asignavimų valdytoja – pavedė Agentūrai tiesioginių išmokų ir investicinių programų mokėjimų vykdymą nepasirašius su Agentūra atitinkamos pavedimo sutarties. Taip pat Žemės ūkio ministerija nenustatė Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų (pavedimų lėšų) panaudojimo atskaitomybės formos, turinio ir pateikimo terminų.

- Neatskirtos Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų apskaitos ir atliekamų mokėjimų funkcijos.

Išsami informacija apie svarbius ir vidutinės svarbos pastebėjimus pateikta 4 ataskaitos dalyje, o smulkūs pastebėjimai, pateikti Agentūrai, ištaisyti audito metu ir šioje ataskaitoje neminimi.

1.6. Klaidų vertinimas

Audito metu, siekdamį gauti pakankamus įrodymus nuomonei apie Agentūros 2002 m. finansinę atskaitomybę pareikšti, atlikome analitines procedūras ir atrinktų pavyzdžių testavimą.

Audito metu nustatytos klaidos, galinčios turėti įtakos finansinės atskaitomybės teisingumui, išsamumui ir tikslumui, pateiktos lentelėje Nr. 1.

Lentelė Nr.1

Vykdoma funkcija	Kontrolės klaidos	Esminės klaidos
1. Valstybės biudžeto lėšų, skirtų Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programai vykdyti, panaudojimas	1.1. Negavusi steigėjo – Žemės ūkio ministerijos – leidimo Agentūra įsigijo 3 lengvuosius automobilius už 151800,0 Lt.	1.1. 2002 m. straipsnio „Kitos išlaidos darbams, prekėms ir paslaugoms“ (ekonominės klasifikacijos kodas 1.1.3.) kasinės išlaidos 47,9 tūkst. Lt viršijo patikslintoje išlaidų sąmatoje skirtus asignavimus.

2. Pavedimų lėšų, skirtų Specialiajai kaimo rėmimo programai vykdyti, panaudojimas		2.1. Išlaidų sąmatos įvykdymo 2002 m. gruodžio 31 d. apyskaitoje (forma Nr. 2) nepagrįstai padidintos 44640 Lt sumos faktinės išlaidos. 2.2. Į Agentūros išlaidų sąmatos vykdymo 2003-01-01 balanso aktyvą (forma Nr. 1) neįtrauktas 44,64 tūkst. Lt ūkininkų išsiskolinimas už dvigubai išmokėtas lėšas (178 sąskaita), o į balanso pasyvą neįtrauktas 44,64 tūkst. Lt išsiskolinimas Žemės ūkio ministerijai (176 sąskaita). 2.3. Agentūros balanse nenurodytas pavedimų lėšų sąskaitos 1042,55 tūkst. Lt sumos likutis (110 sąskaita) ir atitinkamas kreditorinis išsiskolinimas nacionalinės paramos gavėjams (178 sąskaita).
---	--	--

1. Kontrolės klaidos:

1.1. Nustatyta kontrolės klaida (lentelės 1.1. p.) neturi įtakos mūsų nuomonei apie Agentūros 2002 m. finansinės atskaitomybės teisingumą, išsamumą ir tikslumą. Tačiau Agentūrai vykdant pirkimus, kartojasi finansinės drausmės pažeidimai, t.y. Agentūros vadovybė deramai neįvertino ankstesnio audito metu nustatytų pažeidimų.

2. Esminės klaidos:

2.1. Nors nustatyta esminė 47,9 tūkst.Lt sumos klaida (lentelės 1.1. p.) neviršija nustatytos 98,08 tūkst. Lt reikšmingumo sumos, ji turi įtakos mūsų nuomonei apie Agentūros biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2003 m. sausio 1 d. apyskaitos teisingumą, išsamumą ir tikslumą.

2.2. Nors nustatyta esminė 44,64 tūkst.Lt sumos klaida (lentelės 2.1. p.) neviršija nustatytos 2420,76 tūkst. Lt reikšmingumo sumos, ji turi įtakos mūsų nuomonei apie Agentūros Specialiosios kaimo rėmimo programos vykdymo (pavedimų lėšų) Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2002 m. gruodžio 31 d. apyskaitos (forma Nr. 2) teisingumą, išsamumą ir tikslumą.

2.3. Nustatytos esminės 1087,19 tūkst. Lt sumos (1042,55 + 44,64) klaidos (lentelės 2.2., 2.3. p.) turi įtakos mūsų nuomonei apie Agentūros išlaidų sąmatų vykdymo 2003 m. sausio 1 d. balanso teisingumą, išsamumą ir tikslumą, nes jų suma – 1087,19 tūkst. Lt viršija nustatytą 162,48 tūkst. Lt reikšmingumo sumą.

2. NACIONALINĖ MOKĖJIMO AGENTŪRA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

2.1. Bendroji informacija

Agentūra yra savarankiška Lietuvos Respublikos vykdomosios valdžios institucija – biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, veikianti Žemės ūkio ministerijos administravimo srityje. Vykdydama 2002 m. Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programą, įgyvendino Specialiosios kaimo rėmimo bei SAPARD (Specialioji paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai programa) programų priemones. Agentūra įsteigta Vyriausybės 1999-11-11 nutarimu Nr. 1266 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos įsteigimo”.

Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos:

Kodas – 8873927;

Adresas - Gedimino pr. 19, 2025 Vilnius.

Audito laikotarpiu Agentūros direktoriumi buvo Evaldas Zigmas Čijauskas, Finansų ir apskaitos departamento direktoriumi – Valentinas Miltienis, Vidaus apskaitos ir ataskaitų skyriaus vedėja – Virginija Bytautaitė.

Agentūros veiklos tikslas – pagal kompetenciją įgyvendinti Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos priemones Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Vykdydama jai pavestas funkcijas, Agentūra:

- valdo ir apskaito valstybės biudžeto lėšas, skirtas Agentūrai išlaikyti;
- priima sprendimus dėl SAPARD ir Specialiosios kaimo rėmimo programų paramos lėšų skyrimo investiciniams projektams finansuoti ir vykdo mokėjimus;
- vykdo tiesiogines išmokas paramos gavėjams;
- tvarko valstybės biudžeto bei SAPARD lėšų apskaitą apie įvykdytus mokėjimus;
- teikia metinę finansinę atskaitomybę bei SAPARD lėšų Faktinių išlaidų deklaracijas Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Žemės ūkio ir Finansų ministerijoms bei pagal kompetenciją įgaliotoms ES institucijoms, remiantis Daugiametės finansavimo sutarties bei Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatytais terminais ir formomis;
- Žemės ūkio ministerijos Ekonomikos ir finansų departamentui kiekvieno mėnesio 10, 20 ir 30 dieną teikia informaciją apie atliktus mokėjimus savivaldybėms iš Specialiosios kaimo rėmimo programos pagal nustatytas formas.

Agentūra 2002 metais vykdydama Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programą atliko šiuos darbus:

- Administruodama SAPARD programą, įvertino 594 paraiškas SAPARD paramai gauti, pasirašė 268 sutartis, apimančias 266,2 mln. Lt sumą, iki 2003-01-01 išmokėjo 33,9 mln. Lt arba 12

% 2000 ir 2001 metų finansavimo sutartyse numatytų lėšų. Šioje ataskaitoje SAPARD paramos lėšų 2002 m. finansinė atskaitomybė nevertinama. Valstybės kontrolė atliko SAPARD lėšų 2002 m. 9 mėnesių Faktinių išlaidų deklaracijos (forma D-1) auditą (2003-01-31 audito ataskaita Nr. 1070-2) ir pateikė 2003-03-07 Valstybinio audito išvadą Nr. S(1070-1.11)-341.

- Vadovaudamasi 1994-12-22 Žemės ūkio ekonominių santykių valstybinio reguliavimo įstatymo 4 straipsnio nuostatomis, 2002 metais pradėjo vykdyti ir atliko Specialiosios kaimo rėmimo programos tiesioginių išmokų ir investicinių programų 121038,9 tūkst. Lt sumos mokėjimus pagal 23 minėtos programos priemones.

Agentūros struktūra suformuota atsižvelgiant į jai pavestus uždavinius ir funkcijas, nustatytas Lietuvos Respublikos įstatymuose, Vyriausybės nutarimuose, žemės ūkio ministro įsakymuose, kituose teisės aktuose bei Agentūros nuostatuose.

Agentūrą sudaro 4 departamentai ir 6 skyriai (1 priedas).

Šioje ataskaitoje vertinama veikla (procedūrų vykdymas) tų Agentūros padalinių, kurie yra susiję su valstybės biudžeto lėšų, skirtų Agentūrai išlaikyti (Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programai vykdyti), valdymu ir apskaita, bei padalinių, susijusių su paraiškų Specialiosios kaimo rėmimo programos paramai gauti vertinimu, paramos sutarčių sudarymu, mokėjimo prašymų vertinimu bei paramos sumų nustatymu, tiesioginių išmokų ir investicinės paramos mokėjimų vykdymu bei jų apskaita. Minėtų padalinių vykdomos funkcijos pateiktos 2 priede.

Agentūra pakankamai detalai reglamentavo valstybės biudžeto lėšų bei Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų (pavedimų lėšų) administravimo procedūras, kurios numatytos Agentūros Nacionalinės paramos bei Finansų ir apskaitos departamentų darbo aprašymuose. Visiems minėtų Agentūros departamentų struktūrinių padalinių darbuotojams parengti ir patvirtinti darbo aprašymai, apimantys tarnautojų pareigybų charakteristikas, specialiuosius reikalavimus bei funkcijas.

2.2. Vidaus audito tarnyba

Agentūros Vidaus audito tarnyba tikrina ir vertina Agentūros vidaus kontrolės ir apsaugos sistemų tinkamumą ir funkcionavimą bei darbuotojų atliekamo darbo kokybės priežiūrą, veiklos ir operacijų procese naudojamų kontrolės priemonių veiksmingumą. Audito metu peržiūrėjome šio padalinio strategiją, struktūrą ir vykdomas užduotis.

Vidaus audito tarnybos personalo kaita 2002 m. – 50 %, t.y. nebedirba 3 patyrę darbuotojai, todėl 2002 m. auditų planas buvo koreguotas.

Audito metu peržiūrėjome Agentūros Vidaus audito tarnybos 2002-10-15 Specialiosios kaimo rėmimo programos tiesioginių išmokų administravimo procedūrų peržiūros audito ataskaitą, 2003-

02-04 Tiesioginių išmokų pieno ūkiams, laikantiems nemažiau kaip 5 melžiamas karves, administravimo audito ataskaitą bei 2002-12-16 Išlaidų sąmatos vykdymo audito ataskaitą.

Planuodami auditą, įvertinome Vidaus audito tarnybos atlikto darbo patikimumą ir atsižvelgėme į minėtose ataskaitose pateiktus pastebėjimus.

Vidaus audito darbo 2002 metais planas buvo parengtas laikantis 2000–2003 m. Strateginio audito plano.

3. AUDITO METODAI

Šios ataskaitos dalies tikslas – aprašyti audito metodus, taikytus atliekant Agentūros 2002 m. finansinės atskaitomybės auditą.

3.1. Bendras reikšmingumo ir patikimumo lygis

Mūsų auditas buvo suplanuotas taip, kad atitiktų Valstybinio audito reikalavimus.

Agentūros 2002 m. Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programos finansinės atskaitomybės auditui taikytas reikšmingumo lygis sudaro 2 % visų kasinių išlaidų. Atlikto audito reikšmingumo suma (maksimaliai priimtina klaidų visuma) sudaro 98,08 tūkst. Lt, t.y. 2 % visų Agentūros biudžeto sąmatos įvykdymo 2003 m. sausio 1 d. apyskaitoje nurodytų kasinių išlaidų.

Agentūros 2002 m. Specialiosios kaimo rėmimo programos metinės faktinių išlaidų ataskaitos (forma Nr. 2) auditui taikytas reikšmingumo lygis sudaro 2 % visų atliktų mokėjimų, vykdant minėtą programą, sumos. Atlikto Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų mokėjimų audito reikšmingumo suma sudaro 2420,76 tūkst. Lt, t.y. 2 % minėtos programos biudžeto sąmatos įvykdymo 2003 m. sausio 1 d. apyskaitoje (forma Nr. 2) nurodytos faktinių išlaidų sumos.

Agentūros Išlaidų sąmatų vykdymo balanso 2003 m. sausio 1 d. teisingumui, išsamumui ir tikslumui nustatytas reikšmingumo lygis sudaro 2 % aktyve/pasyve nurodytos 33/58 eilučių vertės ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, t.y. maksimaliai priimtina klaidų visuma, kuriai esant Agentūros balansas dar parodo tikrą ir teisingą Agentūros finansinę būklę, yra 162,48 tūkst. Lt.

Mes nusistatėme 95 % audito patikimumo lygį, o audito rizika sudarė 5 %. Šį patikimumą gavome įvertinę įgimtą ir kontrolės rizikas, atitinkamai parinkę ir atlikę kontrolės ir savarankiškus (detalios) testus, analitines procedūras.

Siekdami įvertinti Agentūros veiklai turinčius įtakos faktorius ir su tuo susijusias įgimtą ir kontrolės rizikas, susipažinome su Agentūros veiklai darančiais įtaką veiksniais: išorės ir politinė aplinka, ryšiais su kitomis institucijomis, teisės aktais, ateities įvykiais, vidaus kontrolės sistema, Agentūros struktūra, Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų administravimo tvarka, Informacinių technologijų strategija, personalo politika.

Audito metu atlikome pavyzdžių atranką detaliam testavimui. Pavyzdžių atrankai buvo taikomi statistinis ir nestatistinis atrankos metodai.

Auditas atliktas vykdant audito programas pagal šiuos penkis finansinio audito tvirtinimus:

- Baigtumas (visos ūkinės operacijos užregistruotos).
- Tikrumas (užregistruotos tik įrodančiais dokumentais pagrįstos operacijos).
- Įvertinimas (apskaičiuota ir apmokėta tiksli ir teisinga vertė).

- Atskleidimas (operacijos užregistruotos laiku ir tinkamoje sąskaitoje bei teisingai atspindėtos atskaitomybėje).

- Taisyklumas (asignavimai panaudoti ir operacijos atliktos laikantis patvirtintos biudžeto išlaidų sąmatos, Specialiosios kaimo rėmimo programos finansavimo tvarkų bei Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų).

Valstybės kontrolė Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų (pavedimų lėšų) finansinės atskaitomybės auditą Agentūroje atliko pirmą kartą, todėl ankstesnio audito rekomendacijų įgyvendinimas nevertinamas. Šioje ataskaitoje pateikta informacija apie šio audito metu pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą.

Valstybės kontrolė Agentūros vykdytos Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programos finansinės atskaitomybės auditą atliko antrą kartą, todėl buvo įvertintas ankstesnio audito rekomendacijų įgyvendinimas.

3.2. Audito apimtis

Agentūra 2002 metais vykdydama Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programą atliko šiuos darbus:

- Administruodama SAPARD programą įvertino 594 paraiškas SAPARD paramai gauti, pasirašė 268 sutartis 266,2 mln. Lt paramai gauti, paramos gavėjams išmokėjo 33,9 mln. Lt. Šioje ataskaitoje SAPARD paramos lėšų 2002 m. finansinė atskaitomybė nevertinama. Valstybės kontrolė atliko SAPARD lėšų 2002 m. 9 mėnesių Faktinių išlaidų deklaracijos (forma D-1) auditą (2003-01-31 ataskaita Nr. 1070-2 ir 2003-03-07 Valstybinio audito išvada Nr. S(1070-1.11)-341).

- Vadovaudamasi 1994-12-22 Žemės ūkio ekonominių santykių valstybinio reguliavimo įstatymo 4 straipsnio nuostatomis, 2002 metais pradėjo vykdyti Specialiosios kaimo rėmimo programos tiesioginių išmokų ir investicinių programų administravimą pagal 23 minėtos programos priemones. Agentūros pateiktais duomenimis, 2002 metais vykdant Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų administravimą, buvo išmokėta iš viso 121038,89 tūkst. Lt.

3.2.1. Agentūros Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programos vykdymo 2002 m. finansinės atskaitomybės vertinimas

Pagal Lietuvos Respublikos 2002 m. valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą (2001-12-13 Nr. IX-643) su vėlesniais papildymais Paramos žemės ūkio ir maisto pramonei programai vykdyti, Agentūrai buvo numatyta skirti 5478 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, faktiškai skirta 4904,0 tūkst. Lt. Toliau lentelėje Nr. 2 pateikiami duomenys apie 2002 metams patvirtintus ir faktiškai skirtus valstybės biudžeto asignavimus minėtai programai

vykdyti bei skirtų asignavimų kasinės ir faktinės išlaidos pagal atskirus išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius.

Lentelė Nr. 2
tūkst. Lt

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Patvirtintas asignavimų planas 2002 m., įskaitant patikslinimą	Patikslintas 2002 m. asignavimų planas	Gauti asignavimai	Kasinės išlaidos	Faktinės išlaidos
1.	Paprastosios išlaidos, iš viso	3250,0	3250,0	3250,0	3250,0	3213,4
1.1.	Darbo užmokestis	1945,0	1945,0	1945,0	1909,3	1909,3
1.2.	Įnašai socialiniam draudimui	603,0	603,0	603,0	590,8	590,8
1.3.	Kitos išlaidos	702,0	702,0	702,0	749,9	713,0
2.	Nepaprastosios išlaidos	2228,0	2228,0	1654,0	1654,0	1654,0
2.1.	Ilgalaikio turto įsigijimas	2228,0	2228,0	1654,0	1654,0	1654,0
	Iš viso:	5478,0	5478,0	4904,0	4904,0	4867,4

Agentūrai patvirtinta asignavimų suma 2002 m. buvo patikslinta 3 kartus: nuo 4205 tūkst. Lt metų pradžioje Lietuvos Respublikos 2002 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu (2002-07-04 Nr. IX-1031) buvo padidinta iki 5478 tūkst. Lt, iš jų buvo patvirtinti didesni asignavimai:

- darbo užmokesčiui 800,0 tūkst. Lt;
- įnašams socialiniam draudimui 248,0 tūkst. Lt;
- nepaprastosioms išlaidoms 203,0 tūkst. Lt.

Audito metu įvertinome Informacinių technologijų saugumą. Taip pat audito metu įvertinome apskaitos sistemos organizavimą bei vidaus kontrolės patikimumą.

Atsižvelgdami į audito planavimo metu surinktą informaciją, likutines rizikas, operacijų kiekį ir pobūdį, taikydami statistinį ir nestatistinį pavyzdžių atrankos metodus, taip pat ištisinį būdą, atlikome šių sričių analitines procedūras bei kontrolės ir detalų testavimą:

- 2002 m. išlaidų sąmatos sudarymo pagrįstumo bei išlaidų sąmatos vykdymo.
- Ilgalaikio turto įsigijimo, apskaitos.
- Viešųjų pirkimų.
- Išlaidų darbo užmokesčiui.
- Reprezentacinių išlaidų.
- Transporto išlaikymo.
- Kitų išlaidų.

3.2.2. Agentūros Specialiosios kaimo rėmimo programos vykdymo 2002 m. finansinės ataskaitos vertinimas

3.2.2.1. Tiesioginių išmokų auditas

Agentūra, vykdydama jai pavestas užduotis, 2002 metais išmokėjo 114299,2 tūkst. Lt tiesioginių išmokų žemės ūkio subjektams:

- Rankiniu būdu iki 2002 m. rugsėjo mėnesio buvo išmokėtos tiesioginės išmokos pieno ūkiams – 14449,0 tūkst. Lt.
- Naudojant „Navision Financial“ apskaitos programą – 99850,19 tūkst. Lt.

Toliau lentelėje Nr. 3 pateikti duomenys apie 2002 metais patvirtintus valstybės biudžeto asignavimus tiesioginėms išmokoms vykdyti ir faktiškai atliktus mokėjimus.

Lentelė Nr. 3

Eil. Nr.	Programos pavadinimas	Pateikta projektų arba paraiškų, vnt.	Pripažinta tinkamais projektų arba patenkinta paraiškų, vnt.	Skirta valstybės paramos pagal 2002 m. sąmatą, patvirtinta ŽŪM 2002-12-21 įsakymu Nr. 514, tūkst. Lt	Išmokėta lėšų, tūkst. Lt
	TIESIOGINĖS IŠMOKOS				
1.	Pieno ūkiams, laikantiems ne mažiau kaip 5 melžiamas karves	5410	5395	19000,0	14449,0
2.	Už 2002 m. I–III ketv. paskerstus galvijus	7305	7300	1443,0	1377,6
3.	Už bičių šeimas	1553	1553	1090,0	1089,52
4.	Už ėriavedes	145	144	260,0	250,1
5.	Už karves žindenes	222	222	700,0	579,25
6.	Už intensyviai prižiūrimus verslinius vaismedžių sodus ir uogynus	285	283	1800,0	1746,5
7.	Už pasėlius				
7.1.	Už pasėtą ir subrandintą grūdams grūdinių augalų pasėlių hektarą	31113	31236	27400,0	27508,4
7.2.	Už pluoštinių linų pasėlių hektarą	470	470	10800,0	11327,4
8.	Tiesioginės išmokos už žuvusius linų pasėlius	407	407		
9.	Už rapsų pasėlių plotus	1596	1596	5500,0	5205,0
10.	Ūkininkaujantiems mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse	12958	12953	11640,0	11876,7
11.	Subsidijos bulvių augintojams	109	109	170,0	157,315
12.	Parama nukentėjusiems nuo sausros				
12.1.	Už karves	54	54	40000,0	15095,52
	savivaldybės	savivaldybės			
12.2.	Už pasėlius	24746	24735		22636,912
12.3.	Žuvininkystės subjektai	21	21		999,968
	IŠ VISO PAGAL TIESIOGINES IŠMOKAS	86473	86424	118803,0	114299,185

Mes atlikome tiesioginių išmokų kontrolės procedūrą ir mokėjimų detalų testavimą, taikydami tiek statistinį, tiek nestatistinį pavyzdžių atrankos metodus.

Agentūra, naudodama „Navision Financial” apskaitos programą, taikydama vienodas kontrolės procedūras, pagal Žemės ūkio ministerijos nustatytą tvarką 2002 m. atliko 81029 tiesiogines 99850,19 tūkst.Lt išmokas. Detaliam testavimui atrinkome 1553 mokėjimus už bičių šeimas, sudarančius 1089,52 tūkst. Lt sumą ir atlikome 51 savivaldybės tiesioginių išmokų poreikio pažymose nurodytų sumų su faktiškai išmokėtomis sumomis suderinamumo testavimą. Taikant statistinį atrankos metodą buvo parinkti minėtų mokėjimų 47 pavyzdžiai ir atlikti 47 detalūs testai.

Mes netestavome 14,449 mln. Lt tiesioginių išmokų, kurios buvo atliktos ir apskaitytos rankiniu būdu. Šių išlaidų auditą atliko Agentūros Vidaus audito tarnyba. Audito planavimo metu, siekdami įsitikinti, kad vidaus auditas atliktas kvalifikuotai, atlikome Vidaus audito tarnybos atlikto darbo peržiūrą. Įvertinę Vidaus audito tarnybos audito įrodymų pakankamumą, tinkamumą ir patikimumą, nusprendėme papildomai netestuoti 14,449 mln. Lt tiesioginių išmokų pieno ūkiams, o vertinant Specialiosios kaimo rėmimo programos įvykdymo 2002 m. finansinę ataskaitą (formą Nr. 2), pasinaudoti vidaus auditorių surinktais įrodymais ir 2003-02-04 vidaus audito ataskaitos išvadomis.

3.2.2.2. Lėšų, skirtų investicinėms programoms, auditas

Agentūra, vykdydama investicinių programų administravimą, 2002 m. žemės ūkio subjektams išmokėjo 6739,7 tūkst. Lt. Toliau lentelėje Nr. 4 pateikti duomenys apie 2002 metais patvirtintus valstybės biudžeto asignavimus žemės ūkio subjektų investicinėms programoms vykdyti ir faktiškai atliktus mokėjimus.

Lentelė Nr. 4

Eil. Nr.	Programos pavadinimas	Pateikta projektų arba paraiškų, vnt.	Pripažinta tinkamais projektų arba patenkinta paraiškų, vnt.	Skirta valstybės paramos pagal 2002 m. samatą, patvirtinta ŽŪM 2002-12-21 įsakymu Nr. 514, tūkst. Lt	Išmokėta lėšų, tūkst. Lt
Investicinės programos					
1.	Pieno ūkiai, laikantiems ne mažiau kaip 5 melžiamas karves	643	614	4800,0	3401,7
2.	Pieno ūkiai, atitinkantys ES reikalavimus, kurių prašymai 1998–1999 m. nebuvo nagrinėti rajonų konkursų komisijose	79	79		
3.	Ūkių modernizavimas	45	38		Mokėjimai vykdomi nebuvo
4.	Ūkininkų rėmimo fondo ir kaimo rėmimo fondo lėšomis nutiestų elektros linijų pastatytų	83 sutartys	83 sutartys	1240,0	562,0

	transformatorinių pastočių techninė inventarizacija, teisinė registracija ir nepriklausomas vertinimas Elektros tiekimo linijų statyba		24 mokėjimo prašymai		
5.	Parama nelaimės atveju, draudimo įmokų kompensavimas	1754	1754	677,0	798,9
6.	Specializuoti pieno ūkiai, atitinkantys ES reikalavimus (pagal 1998–1999 metais patvirtintus investicijų projektus)	107	107	2000,0	1607,1
7.	Paskolų palūkanų kompensavimas	877	877	1187,0	91,3
8.	Kooperacijos plėtros programa	19	16	600,0	278,7
	IŠ VISO PAGAL INVESTICINES PROGRAMAS	3607	3592	10504,0	6739,7

Taikydami statistinį pavyzdžių atrankos metodą, atlikome atrinktų mokėjimų detalų testavimą pagal visas 2002 metais vykdytas investicines programas.

Kadangi investicinių programų 3592 mokėjimai, sudarantys 6739,7 tūkst. Lt sumą, buvo atliekami ir apskaitomi rankiniu būdu, šie mokėjimai buvo testuojami suskirsčius juos į duomenų grupes atskirai pagal kiekvieną iš šešių investicinės paramos programų. Iš viso buvo atliktas 261 atrinktų mokėjimų detalus testas.

4. TESTAVIMO REZULTATAI

Šioje ataskaitos dalyje pateikiami Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programos išlaidų pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius bei Specialiosios kaimo rėmimo programos išlaidų – tiesioginių išmokų ir investicinių programų mokėjimų kontrolės ir detalaus testavimo rezultatai, t.y. pažeidimai, klaidos ir kiti pastebėjimai, rekomendacijos bei veiksmai, kurių ėmėsi Agentūra nustatytiems neatitikimams pašalinti ir rekomendacijoms įgyvendinti.

Siekdami įvertinti vidaus kontrolės aplinką, rizikų valdymą ir kontrolės priemonių veiksmingumą, aptarti audito metu nustatytus neatitikimus ir kitus pastebėjimus, susitikome su Agentūros vadovybe, Vidaus audito tarnybos vedėju bei kitų Agentūros padalinių, dalyvaujančių valstybės biudžeto ir pavedimų lėšų, skirtų Agentūrai išlaikyti bei Specialiajai kaimo rėmimo programai vykdyti, vadovais ir darbuotojais.

Be to, susitikome su Žemės ūkio ministerijos sekretoriumi, atsakingu už Agentūros veiklą, bei Žemės ūkio ministerijos Finansų valdybos vadovu.

4.1. Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programos 2002 m. finansinės atskaitomybės auditas

Atlikto testavimo rezultatai apibendrinti pagal šiuos Agentūros 2002 m finansinės atskaitomybės vertinimo etapus bei išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius:

- sąmatų sudarymas ir vykdymas;
- ilgalaikio turto apskaita;
- transporto išlaikymas.

4.1.1. Sąmatų sudarymas ir vykdymas

Pastebėjimas

Pagal 2001-12-13 Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų 2002 m. finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą Nr. IX-643 (2002-07-04 įstatymo Nr. IX-1031 redakcija), Agentūrai 2002 m. papildomai buvo skirta 800,00 tūkst. Lt biudžeto asignavimų darbo užmokesčiui bei 283 tūkst. Lt įnašams socialiniam draudimui. Tačiau dėl nuo Agentūros nepriklausančių aplinkybių 2002-07-01–2002-11-01 laikotarpiu darbuotojų skaičius nesikeitė ir buvo 61. Agentūros Teisės ir personalo skyriaus duomenimis, nauji darbuotojai buvo priimti 2002 m. lapkričio–gruodžio mėn. Tačiau 2002-07-01–2002-11-01 laikotarpiu nepanaudotų darbo užmokesčiui, papildomai skirtų valstybės biudžeto asignavimų Agentūra negrąžino į valstybės biudžetą; vertindama juos kaip darbo užmokesčio ekonomiją, suderinusi su Finansų ministerija, panaudojo kitoms išlaidoms.

Pastebėjimas

Pažeidžiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 17 p., kuriame nurodyta, kad naudoti valstybės biudžeto lėšas be patvirtintos valstybės išlaidų sąmatos draudžiama, Agentūros 2002 m. kasinės išlaidos pagal išlaidų ekonominės klasifikacijos kodą 1.1.3. „Kitos išlaidos darbams, prekėms ir paslaugoms“ 47,9 tūkst. Lt didesnės už patikslintoje biudžeto išlaidų sąmatoje patvirtintus asignavimus, t.y. Agentūra 47,9 tūkst. Lt panaudojo be patvirtintos sąmatos. Tokiu būdu Agentūra, turėdama Biudžeto sandaros įstatyme nustatytą teisę keisti patvirtintų asignavimų pagal ekonominę klasifikaciją paskirtį, pažeidė Biudžeto sandaros įstatymo 6 str. 1p. ir minėtos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 87 p. ir 91 p. reikalavimus, t.y. neinformavo Finansų ministerijos apie patvirtintų asignavimų pagal ekonominę klasifikaciją paskirties pasikeitimą ir atitinkamą sąmatos tikslinimą.

4.1.2. Transporto išlaikymas

Pastebėjimas

Pažeisdama Vyriausybės 1998-11-17 nutarimo Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose“ 1.2. p. nustatytą tvarką, t.y. negavusi steigėjo – Žemės ūkio ministerijos – leidimo, Agentūra įsigijo 3 lengvuosius automobilius už 151800,00 Lt. Pažymėtina, kad 2001 metais Agentūra įsigijo 2 automobilius, taip pat pažeisdama minėto Vyriausybės nutarimo reikalavimus dėl įsigyjamų automobilių vertės (Valstybės kontrolės 2002-04-18 ataskaita Nr. 310-1). Agentūrai vykdant pirkimus, kartojasi finansinės drausmės pažeidimai, t.y. Agentūros vadovybė deramai neįvertino anksčiau nustatytų finansinės drausmės pažeidimų.

Pastebėjimas

Pažeisdamas Vyriausybės 1998-11-17 nutarimo Nr. 1341 (5.1. p. iki 2002-06-20 ir 6.1. p. pagal Vyriausybės 2002-06-20 nutarimą Nr. 878) reikalavimus, Agentūros direktorius neužtikrino, kad tarnybiniai lengvieji automobiliai būtų naudojami tik tarnybiniams įstaigos uždaviniais bei funkcijoms vykdyti. Agentūros direktoriaus 2002-09-17 ir 2002-04-16 įsakymai Nr. 70 ir Nr. 35 neužtikrina efektyvios tarnybinio transporto naudojimo vidaus kontrolės.

Rekomendacijos

Siekiant užtikrinti racionalų lengvųjų automobilių naudojimą, siūlome papildyti Tarnybinių automobilių naudojimo taisyklės šiomis nuostatomis:

- nurodyti pareigybę tarnautojo, atsakingo už tarnybinių lengvųjų automobilių kontrolę bei spidometrų parodymų kelionės lapuose duomenų kontrolę;

- tarnybinių automobilių naudojimą nedarbo ir švenčių dienomis tarnybos tikslais įforminti direktoriaus įsakymu;
- naudojant tarnybinius automobilius nedarbo ir švenčių dienomis ne tarnybos tikslais, automobilio naudotojas turi apmokėti automobilio nusidėvėjimo ir kuro išlaidas;
- kiekvienam tarnybiniam automobiliui skiriamo kuro mėnesio limitai turi būti susiję su atliekamų užduočių apimtimis.

Agentūros veiksmai

Atsižvelgiant į audito metu pateiktas rekomendacijas, buvo parengtos ir 2003-02-06 įsakymu Nr. BR1-20 patvirtintos naujos Tarnybinių automobilių naudojimo taisyklės. Be to, pradėtas pildyti automobilių, naudojamų nedarbo ir švenčių dienomis, registracijos žurnalas ir paskirtas tarnautojas, atsakingas už minėto žurnalo tvarkymą. Taip pat Agentūros direktoriaus įsakymu paskirtas Vidaus apskaitos ir ataskaitų skyriaus specialistas, atsakingas už tarnybinių automobilių kuro sunaudojimo kontrolę.

Pastebėjimas

Agentūra kurui įsigyti avansu perveda lėšas į UAB „Lietuva Statoil“ ir UAB „Lukoil Baltija“ mokėjimo korteles, kuriose 2002-12-31 liko nepanaudota 6384,34 Lt (4367,83 + 2016,51) valstybės biudžeto lėšų.

Rekomendacijos

- Grąžinti į valstybės biudžetą 6384,34 Lt 2002 m. išlaidoms padengti nepanaudotus asignavimus.
- Papildyti sutartis su minėtomis bendrovėmis sąlyga, kad nepanaudotas iki gruodžio 31 dienos įskaitytinai avansu įmokėtas biudžeto lėšas bendrovės iki sausio 10 d. privalo grąžinti į Agentūros atsiskaitomąją sąskaitą.

Agentūros veiksmai

Rekomendacijos iš dalies įgyvendintos:

- Agentūra 2003-03-28 mokėjimo pavedimu Nr. 311 pervedė 6384,34 Lt į valstybės biudžetą.
- Rekomendacija dėl sutarčių papildymo audito metu neįgyvendinta.

4.1.3. Ilgalaikio turto apskaita

Pastebėjimas

Audito metu 2003-01-28 buvo atlikta kompiuterių ir spausdintuvų inventORIZACIJA, kurios metu nerastas kompiuteris EVO D500S (gamyklinis numeris 8239JHZ1034, inventorinis Nr. IT 20190). Kitą dieną minėtas kompiuteris buvo rastas archyvo patalpose. Kompiuterinės technikos išdavimas iš sandelio Informacinių technologijų skyriaus darbuotojams nebuvo apiformintas išdavimo dokumentais, technika neapskaitoma pagal laikymo vietas. Ankstesnio audito metu taip

pat nustatyti panašūs faktai (Valstybės kontrolės 2002-04-18 ataskaita Nr. 310-1), kurie kartojosi ir 2002 metais.

Rekomendacijos

- Visas ilgalaikio turto išdavimo iš sandėlio operacijas registruoti nustatytos formos dokumentuose.
- Ilgalaikį turtą apskaityti ir pagal laikymo vietą.

Agentūros veiksmas

Audito metu Informacinių technologijų skyriaus vedėjas parengė, o Agentūros direktorius patvirtino kompiuterių judėjimo įstaigoje ir jos struktūriniuose teritoriniuose padaliniuose apskaitos žurnalą.

Rekomendacija dėl ilgalaikio turto apskaitos pagal laikymo vietą audito metu neigvyvendinta.

4.2. Specialiosios kaimo rėmimo programos 2002 m. finansinės ataskaitos auditas

Atlikto testavimo rezultatai apibendrinti pagal šiuos Specialiosios kaimo rėmimo programos administravimo etapus:

- Specialiosios kaimo rėmimo programos pavedimų lėšų valdymas.
- Mokėjimų prašymų vertinimas.
- Mokėjimų apskaita.

4.2.1. Specialiosios kaimo rėmimo programos pavedimų lėšų valdymas

Pastebėjimas

Žemės ūkio ministerija – Specialiosios kaimo rėmimo programos asignavimų valdytoja – pavedė Agentūrai tiesioginių išmokų ir investicinių programų mokėjimų vykdymą nepasirašiusi su Agentūra atitinkamos pavedimo sutarties. Taip pat Žemės ūkio ministerija nenustatė Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų (pavedimų lėšų) panaudojimo atskaitomybės formos, turinio ir pateikimo terminų.

Rekomendacija

Agentūrai inicijuoti ir pasirašyti su Žemės ūkio ministerija pavedimo sutartį, numatančią Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų administravimo funkcijų delegavimą, finansinės atskaitomybės formas ir pateikimo terminus.

Agentūros veiksmas

Agentūros pateiktais duomenimis, sutartis parengta ir šiuo metu derinama su Žemės ūkio ministerija.

Pastebėjimas

Agentūroje neparengtos Finansų ir apskaitos departamento atliekamų tiesioginių išmokų ir investicinių programų mokėjimų administravimo (mokėjimų prašymų vertinimo, mokėjimų vykdymo ir apskaitos) procedūros. Audito metu buvo pateiktas tik 2002-07-01 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. 59 patvirtintas Finansų ir apskaitos departamento Mokėjimo skyriaus vyriausiojo specialisto (vykdančio nacionalinės paramos lėšų mokėjimus) pareigybės aprašymas.

Rekomendacija

Parengti tiesioginių išmokų ir investicinių programų mokėjimų administravimo (mokėjimų prašymų vertinimo, mokėjimų vykdymo ir apskaitos) procedūras, vykdomas Finansų ir apskaitos departamente.

Agentūros veiksmas

Audito metu rekomendacija neįgyvendinta.

Pastebėjimas

Agentūra tvarkė pavedimų lėšų apskaitą nesilaikydama Finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 260 p. reikalavimų, t.y. minėtų lėšų apskaitai nebuvo naudojama 214 pavedimų lėšų išlaidų sąskaita. Buvo apskaitomos tik atliktų mokėjimų sumos. Taip pat nebuvo tvarkoma minėtų pavedimų lėšų debitorinio ir kreditorinio įsiskolinimo apskaita.

Rekomendacija

Agentūros vadovybei užtikrinti Specialiosios kaimo rėmimo programos apskaitos tvarkymą laikantis teisės aktų reikalavimų.

Agentūros veiksmas

Audito metu pradėtos derybos su AB „Blue Bridge“ dėl taikomos apskaitos programos „Navision Financial“ papildomo modulio rengimo, numatant faktinių išlaidų ir įsiskolinimų apskaitą.

4.2.2. Mokėjimų prašymų vertinimas*Pastebėjimas*

Nustatytas atvejis, kai, vykdant elektros tiekimo linijų statybos finansavimą (2001-12-29 paramos sutartis Nr. 31-E), su išlaidas pateisinančiais dokumentais pateiktas valstybinės priežiūros institucijų atstovų ir naudotojo nepasirašytas 2002-10-09 Statinio priėmimo naudoti aktas.

Rekomendacijos

Užtikrinti nustatytų mokėjimo prašymų vertinimo procedūrų laikymąsi ir tinkamą priežiūrą ir peržiūrą.

Agentūros veiksmai

Audito metu rekomendacija neįgyvendinta.

Pastebėjimas

Nesilaikant Agentūros direktoriaus 2002-06-14 įsakymu Nr. 49 nustatytos tvarkos 38 punkto reikalavimų, projekto vykdymo metu pagal pareiškėjo pateiktą prašymą buvo keičiamos investicijų apimtys ir turinys, tačiau paramos sutarties II dalies PARAMA 4 punktas, kuriame nurodyti paramos objektai ir paramos suma, susitarimu dėl Paramos sutarties sąlygų dalinio pakeitimo papildytas nebuvo (2002-08-28 paramos sutartis Nr. 34-P).

Rekomendacija

Papildyti Mokėjimo prašymų skyriaus darbo aprašymą, numatant mokėjimo prašymo grąžinimo į Valstybės paramos programų skyrių procedūrą, kai investicijos neatitinka pasirašytos paramos sutarties sąlygų.

Agentūros veiksmai

Audito metu ši rekomendacija nebuvo įgyvendinta.

Pastebėjimas

Vykdam gaunamų iš savivaldybių duomenų apie paskolų palūkanų kompensavimą, paramą nelaimės atveju, draudimo įmokų kompensavimą ir apdorojimą, taikomos investicinių projektų administravimo procedūros, nors tikslinga būtų taikyti administravimo procedūras, analogiškas tiesioginių išmokų administravimui.

Agentūros direktoriaus 2002-06-14 įsakymu Nr. 14 patvirtintų Mokėjimų prašymų, pateiktų investicijoms pagal valstybės paramos programas kompensuoti, administravimo procedūrų 22–24 punktuose minimos Vidaus apskaitos ir ataskaitų skyriaus funkcijos, kurių šis skyrius nevykdo nuo 2002 m. spalio mėn. įvykusios Agentūros reorganizacijos. Šias funkcijas vykdo Mokėjimo skyrius.

Rekomendacijos

- Parengti paskolų palūkanų kompensavimo, paramos nelaimės atveju, draudimo įmokų kompensavimo administravimo procedūras, analogiškas tiesioginių išmokų administravimui.

- Pataisyti mokėjimų prašymų, pateiktų investicijoms pagal valstybės paramos programas kompensuoti, administravimo procedūras, išbraukiant Vidaus apskaitos ir ataskaitų skyriui nepriklausančias ir nevykdomas funkcijas bei jas perduoti Mokėjimo skyriui.

- Investicinių programų administravimo procedūras suskirstyti į dvi atskiras dalis:

1. Investicinių projektų administravimas (dokumentai gaunami iš Kaimo plėtros programų skyrių).
2. Paskolų palūkanų kompensavimas, parama nelaimės atveju, draudimo įmokų kompensavimas ir t.t. (dokumentai gaunami iš savivaldybių).

Agentūros veiksmi

Audito metu rekomendacijos neįgyvendintos.

4.2.3. Mokėjimų apskaita*Pastebėjimas*

Nesilaikant Finansų ministro 2001-03-16 įsakymo Nr. 70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos patvirtinimo“ 3 p., kuriame nurodyta, kad biudžetinės įstaigos biudžeto ir kitų išlaidų sąmatų vykdymo apskaitą tvarko sudarydamos bendrą balansą, Agentūros išlaidų sąmatų vykdymo 2003 m. sausio 1 d. balansas neatspindi tikros finansinės būklės 2003-01-01, nes jame nenurodytas pavedimų lėšų sąskaitos 1042,55 tūkst. Lt likutis bei atitinkamai 1042,55 tūkst. Lt kreditorinis įsiskolinimas nacionalinės paramos gavėjams.

Pažymėtina, kad Žemės ūkio ministerija į Agentūros pavedimų lėšų sąskaitą banke pagal Agentūros 2002 m. gruodžio 13 d. pateiktą mokėjimo paraišką 4640,0 tūkst. Lt pervadė tik 2002 m. gruodžio 31 d. Agentūra 2002-12-31 turėjo parengti ir perduoti AB bankas Hansa-LTB 638 mokėjimo pavedimus lėšoms pervesti į ūkininkų sąskaitas. Visų pinigų Agentūra dėl laiko stokos pervesti nespėjo, o iki 2003-01-01 nepanaudotas lėšas žemės ūkio subjektams pervadė iki 2003-01-13.

Rekomendacija

Rengiant 2003 m. I ketvirčio finansinę atskaitomybę (Išlaidų sąmatų vykdymo 2003-04-01 balansą), atitinkamai ištaisyti Išlaidų sąmatos vykdymo 2003-01-01 balanso 9 ir 52 eilutėse nustatytas klaidas.

Agentūros veiksmi

Audito metu ši rekomendacija įgyvendinta nebuvo.

Pastebėjimai

- Mokėjimo skyriaus vyriausioji specialistė, atlikdama tiesiogines išmokas pieno ūkiams, laikantiems ne mažiau kaip 5 melžiamas karves, kai kuriems Šilalės ir Rokiškio rajono ūkininkams išmokas pervadė 2 kartus (tuo metu dar nebuvo įdiegtas „Navision Financials“ mokėjimų apskaitos modulis, kuris šiuo metu neleidžia atlikti dvigubo mokėjimo). Šį dvigubo 44640,0 Lt tiesioginių išmokų sumokėjimo atvejį nustatė Agentūros Vidaus audito tarnyba. Agentūros direktoriaus nurodymu Teisės ir personalo skyrius atliko tarnybinio nusižengimo tyrimą ir 2003-03-17 pateikė atlikto tyrimo išvadą. Agentūros direktorius kaltiems asmenims nuobaudų neskyrė ir nurodė jiems ateityje pavestas funkcijas atlikti tinkamai ir atidžiai. Siekiant ištaisyti padarytą klaidą 2003-01-21 buvo išsiųsti informaciniai raštai Rokiškio ir Šilalės rajonų ūkininkams dėl nepagrįstai pervestų sumų grąžinimo. Agentūros pateiktais duomenimis, iki 2003-04-11 buvo grąžinta 17565 Lt. Negrąžinta permokėta suma – 27075 Lt.

- Ši permokėta suma 2002 m. pavedimų lėšų debitorių ir kreditorių apskaitos registruose neužfiksuota. Todėl Žemės ūkio ministerijai pateiktoje pavedimų lėšų 2002 m. Specialiajai kaimo rėmimo programai vykdyti finansinėje ataskaitoje – Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2002 m. gruodžio 31 d. apyskaitoje (toliau - forma Nr. 2) nurodytos 44640,0 Lt faktinės išlaidos, kurios per 2002 m. finansinius metus nebuvo padarytos. Formoje Nr. 2 pateiktos didesnės nei padarytos faktinės išlaidos turi įtakos Žemės ūkio ministerijos 2002 m. Specialiosios kaimo rėmimo programos suvestinės finansinės atskaitomybės tikslumui. Tuo pačiu Agentūros išlaidų sąmatų vykdymo 2003 m. sausio 1 d. balanse nenurodytas 44640,0 Lt kreditorinis įsiskolinimas Žemės ūkio ministerijai bei atitinkamai debitorinis permokėtų sumų įsiskolinimas. Ši klaida turi įtakos mūsų nuomonei apie Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2002 m. gruodžio 31 d. apyskaitos teisingumą, tikslumą ir išsamumą.

Rekomendacijos

- Įstatymų nustatyta tvarka susigrąžinti 27075 Lt nepagrįstai išmokėtas Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšas.

- Rengiant 2003 m. I ketvirčio finansinę atskaitomybę (Išlaidų sąmatų vykdymo 2003-04-01 balansą), atitinkamai ištaisyti Išlaidų sąmatos vykdymo 2003-01-01 balanso 25 ir 50 eilutėse nustatytas klaidas.

Agentūros veiksmas

Audito metu šios rekomendacijos nebuvo įgyvendintos.

Pastebėjimas

Mokėjimo skyriuje neatskirtos Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų apskaitos ir mokėjimo funkcijos.

Rekomendacija

Mokėjimo skyriuje atskirti tiesioginių išmokų ir investicinių programų lėšų apskaitos ir jų išmokėjimo funkcijas.

Agentūros veiksmas

Ši rekomendacija audito metu neįgyvendinta.

4.3. Bendrosios išvados

Audito metu įvertinę valstybės biudžeto lėšų, vykdančios Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programą, bei pavedimų lėšų, vykdančios Specialiosios kaimo rėmimo programą, panaudojimą ir apskaitą, galime teigti, kad taikomos apskaitos ir programų administravimo procedūros, vidaus kontrolės priemonės neužtikrina teisės aktų reikalavimų laikymosi ir efektyvaus lėšų panaudojimo:

- Nesilaikoma teisės aktų reikalavimų naudojant ir apskaitant valstybės biudžeto lėšas (plačiau ataskaitos 4.1.1., 4.1.2., 4.2.1., 4.2.3. dalyse).

- Pavedimų lėšų apskaita tvarkoma nesilaikant nustatytos tvarkos (plačiau ataskaitos 4.2.1. dalyje).

- 2002 m. finansinė atskaitomybė sudaryta nesilaikant nustatytos tvarkos ir neatspindi tikrosios finansinės būklės (plačiau ataskaitos 4.2.3. dalyje).

- Nevykdomos rašytinės procedūros (plačiau ataskaitos 4.2.2. dalyje).

- Nenustatytos rašytinės procedūros (plačiau ataskaitos 4.2.1 ir 4.2.2. dalyse).

Audito metu Agentūros vadovybė ir padalinių vadovai buvo informuoti apie nustatytus neatitikimus, rašytinių procedūrų nevykdymą ir jų trūkumus, taip pat buvo pateiktos atitinkamos rekomendacijos (žodžiu ir raštu) jiems pašalinti. Agentūros vadovybė dalį Valstybės kontrolės rekomendacijų įvertino, iš naujo apsvarstė ir papildė susijusių Agentūros padalinių nuostatus, parengė papildomus vidaus teisės aktus, skirtus valstybės biudžeto ir pavedimų lėšų naudojimo efektyvumui užtikrinti.

Audito metu nustatyti pastebėjimai, rekomendacijos ir Agentūros veiksmai atskirai pateikti ataskaitos 3 priede.

Finansinio audito 7-ojo departamento direktorius

Tomas Mackevičius

Finansinio audito 7-ojo departamento
vyriausioji valstybinė auditorė

Maina Vaičiūnienė

Susipažinome:

Nacionalinės mokėjimo agentūros prie
Žemės ūkio ministerijos direktorius

Evaldas Čijauskas
2003-04-

Finansų ir apskaitos departamento direktorius

Valentinas Miltienis
2003-04-

Vidaus apskaitos ir ataskaitų skyriaus vedėja

Virginija Bytautaitė
2003-04-

Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos struktūrinių padalinių, susijusių su Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei bei Specialiosios kaimo rėmimo programos valdymu ir apskaita, vykdomos funkcijos

Eil. Nr.	Agentūros struktūrinio padalinio pavadinimas	Vykdomos funkcijos
1.	Nacionalinės paramos departamentas	
1.1.	<i>Tiesioginių išmokų skyrius</i>	• Priima, patikrina ir užregistruoja savivaldybių žemės ūkio skyrių pateiktas tiesioginių išmokų poreikio pažymas. • Vykdo savivaldybių pažymose pateiktų duomenų peržiūrą ir patikrą ir po patvirtinimo perduoda duomenis Mokėjimo skyriui. • Rengia ir teikia Žemės ūkio ministerijai dekadines, ketvirčio ir metines tiesioginių išmokų suvestines ataskaitas.
1.2.	<i>Valstybės paramos programų skyrius</i>	• Priima, patikrina ir užregistruoja apskričių Kaimo plėtros programų skyrių pateiktus dokumentus, susijusius su nacionaline parama investiciniams projektams. • Atlieka pateiktų dokumentų vertinimą, rengia vertinimo ataskaitas ir teikia jas projektų atrankos komisijai. • Rengia paramos sutartis. • Vertina iš apskričių Kaimo plėtros programų skyrių gautus mokėjimo prašymus, rengia vertinimo ataskaitas ir perduoda Mokėjimo prašymų skyriui. Rengia ir teikia ketvirčio ir metines suvestines ataskaitas. • Kontroliuoja ir prižiūri patvirtintos nacionalinės paramos įgyvendinimą bei sutartyje numatytų sąlygų laikymąsi.
2.	Projektų atrankos komisija	• Pareiškėjų pateiktų projektų pagal Specialiosios kaimo rėmimo programos priemones analizė. • Valstybės paramos programų skyriaus tarnautojų parengtų projektų vertinimo ataskaitų svarstymas ir siūlymų dėl projektų finansavimo teikimas.
3.	Finansų ir apskaitos departamentas	
3.1	<i>Mokėjimo prašymų skyrius</i>	• Mokėjimų prašymų analizė ir vertinimas. • Mokėtinų sumos nustatymas. • Mokėjimo prašymų vertinimo ataskaitų rengimas. • Sprendimo dėl mokėjimo prašymo patenkinimo priėmimas.

3.2	<i>Mokėjimo skyrius</i>	• AB bankui „Hansa-LTB“ pavedimų vykdyti mokėjimus į paramos gavėjo sąskaitą banke rengimas. • Atliktų mokėjimų apskaita „Navision Financial“ programos pagalba. • Duomenų apie atliktus mokėjimus kaupimas. • Finansinių ataskaitų apie atliktus mokėjimus rengimas ir pateikimas.
3.3.	<i>Vidaus apskaitos ir ataskaitų skyrius</i>	• Tvarko valstybės biudžeto lėšų, skirtų Agentūrai išlaikyti, apskaitą. • Rengia ir teikia privalomą finansinę atskaitomybę Finansų ministerijos nustatytais terminais ir formomis.

Agentūros 2002 m. finansinės atskaitomybės valstybinio audito metu nustatyti pastebėjimai, pateiktos rekomendacijos ir jų įgyvendinimas

Eil. Nr.	Pastebėjimai	Valstybės kontrolės išvados ir rekomendacijos	Agentūros veiksmai
1.	Paramos žemės ūkiui ir maisto pramonei programos vykdymas		
1.1.	Pažeisdama Vyriausybės 1998-11-17 nutarimo Nr. 1341 1.2 p. nustatytą tvarką, t.y. negavusi steigėjo – Žemės ūkio ministerijos – leidimo, Agentūra įsigijo 3 lengvuosius automobilius už 151800,00 Lt. Pažymėtina, kad 2001 metais Agentūra įsigijo 2 automobilius, taip pat pažeisdama minėto Vyriausybės nutarimo reikalavimus dėl įsigyjamų automobilių vertės (Valstybės kontrolės 2002-04-18 ataskaita Nr. 310-1).	Agentūrai vykdant pirkimus, kartojami finansinės drausmės pažeidimai, t.y. Agentūros vadovybė deramai neįvertino anksčiau nustatytų finansinės drausmės pažeidimų.	
1.2.	Pažeisdama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 17 p., kuriame nurodyta, kad naudoti valstybės biudžeto lėšas be patvirtintos valstybės išlaidų sąmatos draudžiama, Agentūros 2002 m. kasinės išlaidos pagal išlaidų ekonominės klasifikacijos kodą 1.1.3. „Kitos išlaidos darbams, prekėms ir paslaugoms“ yra 47,9 tūkst. Lt didesnės už patikslintoje biudžeto išlaidų sąmatoje patvirtintus asignavimus, t.y. Agentūra 47,9 tūkst. Lt panaudojo be patvirtintos sąmatos. Tokiu būdu Agentūra, turėdama Biudžeto sandaros įstatyme nustatytą teisę keisti patvirtintų asignavimų pagal ekonominę klasifikaciją paskirtį, pažeidė Biudžeto sandaros įstatymo 6 str. 1 p. ir minėtos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 87 p. ir 91 p. reikalavimus, t.y. neinformavo Finansų ministerijos apie patvirtintų asignavimų pagal ekonominę klasifikaciją paskirties pasikeitimą ir atitinkamą sąmatos tikslinimą.		

	Pažeisdamas Vyriausybės 1998-11-17 nutarimo Nr. 1341 (5.1. p. iki 2002-06-20 ir 6.1. p. pagal Vyriausybės 2002-06-20 nutarimą Nr. 878) reikalavimus, Agentūros direktorius neužtikrino, kad tarnybiniai lengvieji automobiliai būtų naudojami tik tarnybiniais įstaigos uždaviniais bei funkcijoms vykdyti. Agentūros direktoriaus 2002-09-17 ir 2002-04-16 įsakymai Nr. 70 ir Nr. 35 neužtikrina efektyvios vidaus kontrolės naudojant tarnybinį transportą.	Siekiant užtikrinti racionalų lengvųjų automobilių naudojimą, siūlome papildyti Tarnybinių automobilių naudojimo taisyklės šiomis nuostatomis: • nurodyti pareigybę tarnautojo, atsakingo už tarnybinių lengvųjų automobilių kontrolę bei spidometrų parodymų kelionės lapuose duomenų kontrolę; • tarnybinių automobilių naudojimą nedarbo ir švenčių dienomis tarnybos tikslais įforminti direktoriaus įsakymu; • naudojant tarnybinius automobilius nedarbo ir švenčių dienomis ne tarnybos tikslais, automobilio naudotojas turi apmokėti automobilio nusidėvėjimo ir kuro išlaidas; • kiekvieno tarnybinio automobilio kuro mėnesio limitai turi būti susiję su atliekamų užduočių apimtimis.	Agentūros direktorius 2003-02-06 įsakymu Nr. BR1-20 patvirtino naujas Tarnybinių automobilių naudojimo taisyklės. Be to, pradėtas pildyti automobilių naudojamų nedarbo ir švenčių dienomis, registracijos žurnalas ir paskirtas tarnautojas, atsakingas už minėto žurnalo tvarkymą. Taip pat paskirtas Vidaus apskaitos ir ataskaitų skyriaus specialistas, atsakingas už tarnybinių automobilių kuro sunaudojimo kontrolę.
1.4.	Agentūra kuriai įsigyti avansu perveda lėšas į UAB „Lietuva Statoil“ ir UAB „Lukoil Baltija“ mokėjimo korteles, kuriose 2002-12-31 liko nepanaudota 6384,34 Lt (4367,83 + 2016,51) valstybės biudžeto lėšų.	• Gražinti į valstybės biudžetą 6384,34 Lt 2002 m. išlaidoms padengti nepanaudotų asignavimų. • Papildyti sutartis su minėtomis bendrovėmis, numatant sąlygą, kad nepanaudotas iki gruodžio 31 dienos įskaitytinai avansu įmokėtas biudžeto lėšas bendrovės iki sausio 10 d. privalo gražinti į Agentūros atsiskaitomąją sąskaitą.	Rekomendacijos iš dalies įgyvendintos: • Agentūra 2003-03-28 mokėjimo pavedimu Nr. 311 pervadė 6384,34 Lt į valstybės biudžetą. • Rekomendacija dėl sutarčių papildymo audito metu neįgyvendinta.
1.5.	Audito metu 2003-01-28 buvo atlikta kompiuterių ir spausdintuvų inventorizacija, kurios metu nerastas kompiuteris EVO D500S (gamyklinis numeris 8239JHZ1034, inventorinis Nr. IT 20190). Kitą dieną minėtas kompiuteris buvo rastas archyvo patalpose. Kompiuterinės technikos išdavimas iš sandėlio Informacinių technologijų skyriaus darbuotojams	• Visas ilgalaikio turto išdavimo iš sandėlio operacijas registruoti nustatytos formos dokumentuose. • Ilgalaikį turtą apskaityti ir pagal laikymo vietą.	Audito metu Informacinių technologijų skyriaus vedėjas parengė, o Agentūros direktorius patvirtino kompiuterių judėjimo įstaigoje ir jos struktūriniuose padaliniuose teritoriniuose padaliniuose apskaitos žurnalą. Rekomendacija dėl

	nebuvo įformintas išdavimo dokumentais, technika neapskaitoma pagal laikymo vietas. Ankstesnio audito metu taip pat nustatyti panašūs faktai (Valstybės kontrolės 2002-04-18 ataskaita Nr. 310-1), kurie kartojosi ir 2002 metais.		ilgalaikio turto apskaitos pagal laikymo vietą audito metu neįgyvendinta.
2.	Specialiosios kaimo rėmimo programos vykdymas		
2.1.	Žemės ūkio ministerija – Specialiosios kaimo rėmimo programos asignavimų valdytoja – pavedė Agentūrai tiesioginių išmokų ir investicinių programų mokėjimų vykdymą nepasirašiusi su Agentūra atitinkamos pavedimo sutarties. Taip pat Žemės ūkio ministerija nenustatė Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų (pavedimų lėšų) panaudojimo atskaitomybės formos, turinio ir pateikimo terminų.	Agentūrai inicijuoti ir pasirašyti su Žemės ūkio ministerija pavedimo sutartį, numatančią Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų administravimo funkcijų prrdavimą, finansinės atskaitomybės formas ir pateikimo terminus.	Agentūros pateiktais duomenimis, sutartis parengta ir šiuo metu derinama su Žemės ūkio ministerija.
2.2.	Agentūroje neparengtos Finansų ir apskaitos departamento atliekamų tiesioginių išmokų ir investicinių programų mokėjimų administravimo (mokėjimų prašymų vertinimo, mokėjimų vykdymo ir apskaitos) procedūros. Audito metu buvo pateiktas tik 2002-07-01 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. 59 patvirtintas Finansų ir apskaitos departamento Mokėjimo skyriaus vyriausiojo specialisto (vykdančio nacionalinės paramos lėšų mokėjimus) pareigybės aprašymas.	Parengti tiesioginių išmokų ir investicinių programų mokėjimų administravimo (mokėjimų prašymų vertinimo, mokėjimų vykdymo ir apskaitos) procedūras, vykdomas Finansų ir apskaitos departamente.	Audito metu rekomendacija neįgyvendinta.
2.3.	Agentūra tvarkė pavedimų lėšų apskaitą nesilaikydama Finansų ministerijos 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 260 p. reikalavimų, t.y. minėtų lėšų apskaitai nebuvo naudojama 214 pavedimų lėšų išlaidų sąskaita. Buvo apskaitomos tik atliktų mokėjimų sumos. Taip pat nebuvo tvarkoma minėtų pavedimų lėšų debitorinio ir kreditorinio įsiskolinimo apskaita.	Agentūros vadovybei užtikrinti Specialiosios kaimo rėmimo programos apskaitą, laikantis teisės aktų reikalavimų.	Audito metu pradėtos derybos su AB „Blue Bridge“ dėl taikomos apskaitos programos „Navision Financial“ papildomo modulio rengimo, numatant faktinių išlaidų ir įsiskolinimų apskaitą.
2.4.	Nustatytas atvejis, kai vykdant elektros tiekimo linijų statybos finansavimą (2001-12-29 paramos sutartis Nr. 31-E), su išlaidas pateisinančiais dokumentais pateiktas valstybinės priežiūros institucijų atstovų ir naudotojo nepasirašytas 2002-10-09 Statinio priėmimo naudoti aktas.	Užtikrinti nustatytų mokėjimo prašymų vertinimo procedūrų laikymąsi ir tinkamą priežiūrą ir peržiūrą.	Audito metu rekomendacija neįgyvendinta.
2.5.	Nesilaikant Agentūros direktoriaus 2002-06-14 įsakymu Nr. 49 nustatytos	Papildyti Mokėjimo prašymų skyriaus darbo	Audito metu ši rekomendacija nebuvo

	tvarkos 38 punkto reikalavimų, projekto vykdymo metu pagal pareiškėjo pateiktą prašymą buvo keičiamos investicijų apimtys ir turinys, tačiau paramos sutarties II dalies PARAMA 4 punktas, kuriame nurodyti paramos objektai ir paramos suma, susitarimu dėl Paramos sutarties sąlygų dalinio pakeitimo papildytas nebuvo (2002-08-28 paramos sutartis Nr. 34-P).	aprašymą, numatant mokėjimo prašymo gražinimo į Valstybės paramos programų skyrių procedūrą, kai investicijos neatitinka pasirašytos paramos sutarties sąlygų	įgyvendinta.
2.6.	Vykdamas gaunamų iš savivaldybių duomenų apie paskolų palūkanų kompensavimą, paramą nelaimės atveju, draudimo įmokų kompensavimą, apdorojimą, taikomos investicinių projektų administravimo procedūros, nors tikslinga būtų taikyti administravimo procedūras, analogiškas tiesioginių išmokų administravimui. Agentūros direktoriaus 2002-06-14 įsakymu Nr. 14 patvirtintų Mokėjimų prašymų, pateiktų investicijoms pagal valstybės paramos programas kompensuoti, administravimo procedūrų 22-24 punktuose minimos Vidaus apskaitos ir ataskaitų skyriaus funkcijos, kurių minėtas skyrius nevykdo nuo 2002 m. spalio mėn. įvykusios Agentūros reorganizacijos. Šias funkcijas vykdo Mokėjimo skyrius.	Parengti paskolų palūkanų kompensavimo, paramos nelaimės atveju, draudimo įmokų kompensavimo administravimo procedūras, analogiškas tiesioginių išmokų administravimui. Pataisyti mokėjimų prašymų, pateiktų investicijoms pagal valstybės paramos programas kompensuoti, administravimo procedūras, išbraukiant Vidaus apskaitos ir ataskaitų skyriui nepriklausančias ir nevykdomas funkcijas bei jas perduodant Mokėjimo skyriui. Išbraukti Vidaus apskaitos ir ataskaitų skyriui nepriklausančias ir nevykdomas funkcijas bei jas perduoti Mokėjimo skyriui. Taip pat investicinių programų administravimo procedūras suskirstyti į dvi atskiras dalis: • investicinių projektų administravimas (dokumentai gaunami iš Kaimo plėtros programų skyrių); • paskolų palūkanų kompensavimas, parama nelaimės atveju, draudimo įmokų kompensavimas ir t.t (dokumentai gaunami iš savivaldybių).	Audito metu rekomendacija neįgyvendinta. Audito metu rekomendacija neįgyvendinta. Audito metu rekomendacija neįgyvendinta. Audito metu rekomendacija neįgyvendinta.
2.7.	Nesilaikant Finansų ministerijos 2001-03-16 įsakymo Nr. 70 „Dėl biudžetinių	Rengiant 2003 m. I ketvirčio finansinę atskaitomybę	Audito metu rekomendacija įgyvendinta nebuvo.

	įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos patvirtinimo“ 3 p., kuriame nurodyta, kad biudžetinės įstaigos biudžeto ir kitų išlaidų sąmatų vykdymo apskaitą tvarko sudarydamos bendrą balansą, Agentūros išlaidų sąmatų vykdymo 2003 m. sausio 1 d. balansas neatspindi tikros finansinės būklės 2003-01-01, nes jame nenurodytas pavedimų lėšų sąskaitos 1042,55 tūkst. Lt likutis (9 eilutė) bei atitinkamai 1042,55 tūkst. Lt kreditorinis įsiskolinimas nacionalinės paramos gavėjams (52 eilutė).	(Išlaidų sąmatų vykdymo 2003-04-01 balansą), atitinkamai ištaisyti Išlaidų sąmatos vykdymo 2003-01-01 balanso 9 ir 52 eilutėse nustatytas klaidas.	
2.8	Mokėjimo skyriaus vyriausioji specialistė, atlikdama tiesiogines išmokas pieno ūkiams, laikantiems ne mažiau kaip 5 melžiamas karves, kai kuriems Šilalės ir Rokiškio rajono ūkininkams išmokas pervedė 2 kartus. Šį dvigubą 44640,0 Lt tiesioginių išmokų sumokėjimo atvejį nustatė Agentūros Vidaus audito tarnyba. Tačiau permokėta suma 2002 m. pavedimų lėšų debitorių ir kreditorių apskaitos registruose neužfiksuota. Todėl Žemės ūkio ministerijai pateiktoje pavedimų lėšų 2002 m. Specialiajai kaimo rėmimo programai vykdyti finansinėje ataskaitoje – Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2002 m. gruodžio 31 d. apyskaitoje (forma Nr. 2) nurodytos 44640,0 Lt faktinės išlaidos, kurios per 2002 m. finansinius metus nebuvo padarytos. Tuo pačiu Agentūros išlaidų sąmatų vykdymo 2003 m. sausio 1 d. balanse nenurodytas 44640,0 Lt kreditorinis įsiskolinimas Žemės ūkio ministerijai bei atitinkamai debitorinis permokėtų sumų įsiskolinimas.	• Įstatymų nustatyta tvarka susigrąžinti 27075 Lt nepagrįstai išmokėtas Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšas. • Rengiant 2003 m. I ketvirčio finansinę atskaitomybę (Išlaidų sąmatų vykdymo 2003-04-01 balansą), atitinkamai ištaisyti Išlaidų sąmatos vykdymo 2003-01-01 balanso 25 ir 50 eilutėse nustatytas klaidas.	Audito metu rekomendacijos neįgyvendintos.
2.9.	Mokėjimo skyriuje neatskirtos Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų apskaitos ir mokėjimo funkcijos.	Mokėjimo skyriuje atskirti tiesioginių išmokų ir investicinių programų lėšų apskaitos ir jų išmokėjimo funkcijas.	Ši rekomendacija audito metu neįgyvendinta.